

**בבית הדין הצבאי המחוזי
במחוז שיפוט מ"ל
בפני:**

סא"ל רונן שור – שופט

(ע"י ב"כ, קמ"ש מעיין צעירי)

בעניין: התובע הצבאי

נגד

(ע"י ב"כ, עו"ד פליקס פרטוק)

XXX טור' נ' ב'

גזר-דין

רקע

הנאשם, טור' נ' ב', הורשע על-פי הודאתו בעבירה של היעדרות מן השירות שלא ברשות, בכך שנעדר מן הבקו"ם לתקופה בת 357 ימים, שבסיומה התייצב.

הנאשם, יליד 1995, למד כתלמיד ישיבה, מעמדו נשלל והוא חויב בשירות צבאי. לאחר שלא התייצב, הוכרז כמשתמט, נעצר ונשפט למחבוש. בסיומו החל בהיעדרות הנוכחית מן השירות, לאחר שיועד לתפקיד מסוים.

בבדיקה פסיכיאטרית שנערכה לנאשם בחודש יוני 2016 עלה כי למד בשנתיים הקודמות במכללה ומספר חודשים טרם הבדיקה היה עד לתאונת דרכים בה נהרג חברו. הנאשם תיאר מצוקה רגשית, שחלקית קשורה לאירוע הטראומטי אליו נחשף, אך ברובו נוכח חששו מן השירות הצבאי בשל העדר תמיכה ולחץ חברתי. הנאשם אובחן כמי שנתון במשבר עם סימנים של חרדה ודיכאון ובהעדר מוטיבציה ומערכת תמיכה, סיכויו להתאים עצמו לתנאי השירות נמוכים מאוד (1/ס).

בבדיקה פסיכיאטרית במתקן הכליאה (ס/2) צוין כי במהלך ההיעדרות היה נתון במצב נפשי ירוד, לא עבד, לעתים חזר למשפחה ולא התמיד בישיבה (כאשר מנגד הוגש אישור לימודים בישיבה בשנים האחרונות – ס/3). צוין, כי בעת שהשתמט משירות נתפס בדרכו לחו"ל ולאחר ריצוי תקופת המחבוס ערק בשנית, כאשר הוא נעדר מוטיבציה לשירות צבאי. הנאשם סיפר כי היה מעורב בתאונת הדרכים שצוינה לעיל, קיבל טיפול במקום האירוע וסבל ממצב רוח רעוע. נקבע, כי לנאשם אין מוטיבציה לקבל עזרה ואינו מצליח לתפקד במסגרת אזרחית. הומלץ על הבאתו בפני וועדת התאמה לשירות (שלא המליצה מצידה, לדברי הסנגור, על פיטוריו משירות, החלטה עליה הוגש ערר).

לבית הדין הוגשו מסמכים המלמדים על חובות בסך מאות אלפי ₪ בהם נתונים הוריו של הנאשם (ס/4). כן נלמד על מצבו הרפואי של סב הנאשם, שנזקק בשנה החולפת להשגחה וטיפול צמודים (ס/5).

אביו של הנאשם העיד על הנסיבות שהובילו לשבר הכלכלי שפקד את המשפחה, אשר מסתכם בחובות של מיליוני ש"ח, וזאת בנוסף לנישואי ילדיו. לדבריו, הנאשם ביקש לסייע וביקש אישור מראש הישיבה ללמוד ולעבוד במקביל, תוך שעבד בשעות הערב בעבודות מזדמנות. בחודשים החרוניים הנאשם אף סעד פעמיים בשבוע את סבו החולה. עוד קודם, כיוון שהנאשם לא התמיד במקום לימודיו ו"הדבר נפל בין הכיסאות" הוחלט לגייסו. לבסוף, בעצת עורך-דין, התייצב בכדי להסדיר את מעמדו. לטענת האב, הנאשם אינו מתאים לשרת בשל רקעו החרדי, אך יפעלו על-פי החלטת הצבא.

התביעה טענה, כי נוכח העדר מוטיבציה מוחלט מצד הנאשם לקיום חובת הגיוס, כך שלא שירת כלל בצבא, מתעצמת הפגיעה בערכים החברתיים העומדים ביסוד העבירה. לנסיבות האישיות של הנאשם, שלא עלה לכאורה כי שימש עוד התווך הכלכלי במשפחה, יש להעניק משקל מוגבל. משכך, יש להרתיע את הרבים ולגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל לתקופה ממשית, בשים לב להלכת בית הדין הצבאי לערעורים.

ההגנה טענה, כי הנאשם ביקש לסייע למשפחתו הנתונה בשבר כלכלי, סעד את סבו ובמקביל ביקש להסדיר מעמדו מול רשויות הצבא, עד שלבסוף התייצב וסיים את ביצוע העבירה. היעדרותו עצמה נבעה מסיבות טכניות, הפסיכיאטר הצבאי המליץ להביאו בפני וועדת התאמה מהשירות, שחוות-דעתה השונה אינה סופית. לפיכך, ביקשה ההגנה להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם.

בדברו האחרון לעונש, מסר הנאשם כי הוא "ממש מצטער שזה הגיע למקום כזה... מתוך תמימות ואי הבנת הדברים ומחכים לערעור של הוועדה ומה שיהיה יהיה".

דיון והכרעה

בעבירה של היעדרות מן השירות שלא ברשות מתקיימת פגיעה ממשית באינטרס הציבורי להגן על חוסנו של הצבא, לקדם את השוויון בנטל השירות הצבאי ולחזק את לכידותה של החברה בישראל (ראו והשוו: ע/28/13 טור' מגוז נ' התובע הצבאי הראשי (2013); ע/12/13 התובע הצבאי הראשי נ' טור' לוי (2013); ע/4/17 התובע הצבאי הראשי נ' טור' רובל (2017)). יפים הדברים בעניינם של מי שכלל לא נשאו בעול השירות הצבאי וגמרו אומר בדעתם שלא לממש את חובתם החוקית ולהתגייס על פי הדין.

בנסיבות העניין, הטענה כי כשל טכני הוא שהוביל להחלטה לשלול את מעמדו של הנאשם כבן ישיבה ולממש את חובת השירות בצה"ל לא הוכחה די צרכה. בהעדר ראיות על השיג והשיח מול רשויות הצבא, או עדות מטעם הנאשם, לא ניתן להסתמך כשלעצמה על עדות האב, שהיא בעיקרה עדות מפי השמועה.

אכן, אין מחלוקת כי במהלך השנים האחרונות פקד את המשפחה שבר כלכלי של ממש, שהוביל את המשפחה לעברי פי פחת. גם אם יש לשבח את הנאשם שבחר שלא לעמוד מנגד ונתרם לסייע לפרנסת המשפחה – הרי שמכלול הנסיבות מלמד כי מניעים אחרים עמדו ביסוד ביצוע העבירה והובילו לבחירתו שלא למלא את חובת השירות בצה"ל; ולמצער כי המצב הסוציו-אקונומי בבית אינו הבריה התיכון בהחלטתו המודעת של הנאשם להיעדר מן השירות שלא ברשות.

חוות הדעת שהוגשו לבית הדין מצביעות על סיבות אישיות, הנוגעות לחששו של הנאשם מפני השירות הצבאי, כנימוק המרכזי להיעדרות מן השירות. מדובר בהיעדרות ממושכת, אשר החלה מיד עם סיומו של ריצוי עונש המחבוס שהושת עליו בגין השתמטותו מגיוס. הנאשם הביע, הן במלל והן במעשה, העדר מוטיבציה לשרת בצבא. הנאשם אף לא טען בפני רשויות הצבא כי בעיות כלכליות עומדות במרכז סירובו לשרת בצבא, ונמנע מלשטוח את גרסתו בפני בית הדין. הוא לא ניסה לשלב בין תנאי השירות הצבאי לבין הנסיבות מבית, כפי שנטען שעשה בעת לימודיו בישיבה; ומכל מקום, עולה כי הנאשם החל בהיעדרות מן השירות עוד קודם לקריסת עסקיו של האב. בנסיבות הללו, "מעשים אלה, שעה שבבסיסם

העדר מוטיבציה לשירות צבאי, מחייבים ענישה הולמת ומרתיעה וכי ההתחשבות בנסיבות האישיות ראוי שתהייה תחומה ומוגבלת" (ע/43/17 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' זגייר** (2017), בפסקה 8). בד בבד, יש לקחת בחשבון את העובדה, כי הנאשם בחר להתייצב ולסיים את היעדרותו מן השירות.

לאחר שבחנתי את מכלול הנסיבות ובשים לב למדיניות הענישה הנהוגה (ראו בין היתר: עניין **זגייר לעיל**; ענין **רובל לעיל**; ע/24/17 **התובע הצבאי הראשי נ' טור' עוידה** (2017); ע/34/16 **טור' סופר נ' התובע הצבאי הראשי** (2016)), מצאתי כי מתחם העונש ההולם בתיק זה נע בין 100-200 ימי מאסר לריצוי בפועל, לצד מאסר מותנה.

לא מצאתי כי מתקיימים שיקולים חריגים הנוגעים לנאשם, שענינם פוטנציאל שיקום מיוחד או הגנה על הציבור, ואשר מצדיקים לסטות ממתחם הענישה האמור.

לקחתי בחשבון את גילו הצעיר של הנאשם, ואת הפגיעה שיהיה לעונש מאסר בפועל ממושך על הנאשם ומשפחתו, בשים לב למצב הכלכלי הקשה מאוד בו נתונה המשפחה. כן לקחתי בחשבון את העובדה כי זו הפעם הראשונה בה עומד הנאשם בפני בית-דין צבאי, את הודאתו של הנאשם בבית הדין והחיסכון בזמן שיפוטי, ואת הבעת החרטה על העבירה שביצע. עם זאת, אין להתעלם מהעדר המוטיבציה של הנאשם לשרת, הגם שמסר כי יקבל על עצמו את החלטת הצבא בסוגיה.

לאחר שבחנתי את כלל השיקולים והנסיבות לקולא ולחומרא, מצאתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. מאה ועשרים (120) ימי מאסר לריצוי בפועל, שיימנו החל מיום מעצרו.
- ב. עונש מאסר מותנה בן שישים (60) ימים למשך שנתיים (2), שלא יעבור עבירה לפי סעיף 92 או 94 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955.

- זכות ערעור תוך 15 יום.
- ניתן והודע היום, ט' בתמוז התשע"ז, 03/07/2017, בפומבי ובמעמד הצדדים.